

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3075/2022. (II. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.633.520/2019/58. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó1. és az alapügyben a másodfokú eljárásban eljáró képviselője (a továbbiakban: indítványozó2.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.633.520/2019/58. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Budapest II. és III. Kerületi Bíróság 6.P.III.20.532/2018/30. számú elsőfokú ítéletére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérték az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, VIII. cikk (5) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó1. (édesapa) gyermekét a bíróság 2009-ben jogerőre emelkedett ítéletével az édesanya nevelésébe és gondozásába helyezte. A szülők viszonya azóta is súlyos konfliktusokkal terhelt, közöttük több eljárás volt folyamatban a közös gyermek gondozásával, nevelésével kapcsolatban. Az indítványozó1. 2017-ben a szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatását kérte a bíróságtól. A Budapest II. és III. Kerületi Bíróság 6.P.III.20.532/2018/30. számú elsőfokú ítéletével a keresetet elutasította, a döntés indokolása szerint „a felperes nem bizonyította, hogy a korábbi per óta közte és alperes között a gyermekkel kapcsolatban fennálló ellentétén kívül olyan (lényeges) változás következett volna be az alperesi környezetben, melyre tekintettel a gyermek érdekében áll a szülői felügyelet megváltoztatása”. A bíróság az indítványozó1. meghatalmazottjaként eljáró egyesületet – az indítványozó2.-t – a perből kizárta, mert az egyesület képviselőjében eljáró egyesületi tag képviselői joga nem volt megállapítható. A Fővárosi Törvényszék 50.Pf.633.520/2019/58. számú másodfokú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú bíróság kitért a képviselői jog kérdésére is, és megállapította, hogy az egyesület alapszabályának felhatalmazása hiányában az egyesület elnöksége nem ruházhatja fel az egyesület tagját az egyesület képviselőjének ellátására. Az indítványozó1. egyébként a másodfokú eljárásban ismételt meghatalmazást adott az indítványozó2. számára, és miután az egyesület képviselőjében eljáró személy immár igazolta, hogy az egyesület elnökségének a tagja, képviselői jogát a bíróság elismerte a másodfokú eljárásban.
- [3] Az indítványozó1. és az indítványozó2. ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz.
- [4] Az indítványozó1. szerint sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy a Budapest II. és III. Kerületi Bíróság annak ellenére eljár az ügyben, hogy egy másik családjogi perben ennek a bíróságnak minden bírója elfogultságot jelentett be az indítványozó2. képviselőjében eljáró egyesületi taggal kapcsolatban. Erre tekintettel az indítványozó1. szerint jelen ügyben sem járhatott volna el a Budapest II. és III. Kerületi Bíróság. Az indítványozó1. sérelmezi továbbá, hogy a szóban forgó személy képviselői jogát a bíróság jogszabálysértő módon nem ismerte el az elsőfokú eljárásban, amelynek következtében az indítványozó1. képviselő nélkül volt kénytelen eljárni, míg az alperes élhetett és élt is a képviselőhez való jogával, tehát nem érvényesült a fegyverek egyenlőségének elve. Emellett az is sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy az indítványozó1. szakértő kirendelésére vonatkozó kérelmét a bíróság – megfelelő indokolás nélkül – elutasította, hogy a gyermeket nem hallgatták meg az eljárásban, illetve, hogy a bíróság döntésében nem említette az édesapa által benyújtott gyermekpszichológusi levelet, továbbá, hogy a másodfokú bíróság kiegészítette a tényállást.
- [5] Az indítványba foglaltak szerint végezetül az édesanya hónapok óta nem biztosítja az édesapa és a gyermek közötti kapcsolattartást, a szülői felügyelet kérdésében hozott bírósági döntés pedig lényegében „áldását adta arra az állapotra, hogy hónapok óta nincs és előre láthatóan még évekig nem is lesz kapcsolattartás a gyermek

- és az édesapa között”. Mindez sérti a magán- és családi élethez és a kapcsolattartáshoz való jogot [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés].
- [6] Az indítványozó2.-t érintően az alkotmányjogi panasz arra hivatkozik, hogy az elsőfokú eljárásban jogszabálysértő módon tagadták meg az egyesület tagjának képviseleti jogát, ami az egyesületnek az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdése által garantált „szabad tevékenységhez való alapjoga” sérelmét eredményezte.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [8] 2.1. A támadott másodfokú ítéletet 2021. április 28-án kézbesítették, a panaszt pedig május 1-jén, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be.
- [9] A támadott bírósági ítélet alkotmányjogi panasszal támadható, a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, az indítványozók alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, és az eljárásban való részvételükre tekintettel érintettnek minősülnek [az indítványozó2. tekintetében vesd össze: 3179/2018. (VI. 8.) AB határozat]. Az indítványozó1. az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése, az indítványozó2. pedig az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdése vonatkozásában saját alapvető jogának sérelmére hivatkozott.
- [10] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozók indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó1. úgy véli, hogy a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatására irányuló keresetét alapjogsértő módon utasították el); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.633.520/2019/58. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, VIII. cikk (5) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) részben indokolást arra nézve, hogy a támadott végzés miért ellentétes az Alaptörvény egyes megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú bírósági döntésre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt. Megállapítható azonban, hogy az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdésének sérelmére alapított kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt követelményét nem teljesíti: a kérelem – az állított jogszabálysértésen kívül – nem tartalmaz olyan okfejtést, illetve nem mutat rá olyan összefüggésre, amelyet a támadott bírósági döntés vonatkozásában az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tudott volna tenni. Az indítványozó2. a hiánypótlási felhívásra nem válaszolt. A kérelem érdemi elbírálására ezért ebben a tekintetben nincs mód.
- [11] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [12] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 3216/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3067/2021. (II. 24.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] A második, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [14] Az indítványozó1. a pártatlan bírósághoz való jogának a sérelmét az elsőfokú bírósággal kapcsolatban állította. Az elsőfokú eljárásban azonban az indítványozó2. egyáltalán nem járt el az indítványozó1. képviseletében, ezért az indítványozó2. tagja és a bíróság között folyamatban lévő perre történő hivatkozás nem alkalmas a pártatlanságot érintő hivatkozás alátámasztására. Alkotmányossági aggály emellett azért sem merülhet fel, mert az ítéletet később felülvizsgálta egy olyan bírói tanács, amelynek tagjaival szemben kizárási ok fennállását az indítványozó1. még az alkotmányjogi panaszban sem állította {vesd össze: 3165/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [61]–[66]}.

- [15] A meghatalmazottnak az elsőfokú eljárásból való kizárása nem veti fel a fegyverek egyenlősége elvének sérelmét, mert e döntés nem akadályozta meg az indítványozó1.-et abban, hogy igény szerint más (jogi) képviselőt bízjon meg.
- [16] Megállapítható az is, hogy a bíróság a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tette, és számot adott döntése indokairól, valamint megindokolta az indítványozó1. bizonyítási indítványainak elutasítását is. Összességében a lefolytatott bizonyítási eljárással kapcsolatban az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatára utal. Ennek értelmében alkotmányjogi panasz eljárásban nincs mód annak vizsgálatára, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. „Valamely bizonyítási eszköz figyelembe vétele vagy az attól való eltekintés csak szélsőséges esetben eredményezi az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét.” {3008/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [21]} Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy idézett gyakorlatától eltérjen, és jelen ügyben is megállapította: az Alkotmánybíróság vizsgálati lehetőségén kívül eső bizonyítási kérdésnek tekinthető, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, illetve, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat, valamint, hogy szükséges lett volna-e szakértői igénybevétele az eljárásban.
- [17] Megállapítható az is, hogy a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatására irányuló kereset elutasítása nem jelent döntést az indítványozó1. és gyermeke kapcsolattartását, találkozását illetően. A bíróság döntése nem módosította a fennálló kapcsolattartási rendet, az eljárásnak továbbá nem volt tárgya az esetlegesen elmaradt kapcsolattartások végrehajtása sem. A magán- és családi élethez és a kapcsolattartáshoz való jog sérelmére hivatkozással előterjesztett indítvány érdemi vizsgálatának ezért nincs alapja.
- [18] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra jutott, hogy az indítványozó1. valójában tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásolt, és a bírósági döntéssel való egyet nem értését fejezte ki, tehát magát a peres eljárásban hozott döntést, annak hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Az Alkotmánybíróság azonban a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Önmagában az, hogy az indítványozó1. a bírói döntést megalapozatlannak, magára nézve sérelmesnek tartja, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő.
- [19] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [20] 3. A fentiek szerint az indítványozó2. alkotmányjogi panasa nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában, az indítványozó1. alkotmányjogi panasa pedig az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azokat az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 8.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1276/2021.

• • •